

בתי המשפט

001265/04 תק		בית משפט לתביעות קטנות פ"ת	
08/07/2004		שופט: נדב מיכל	
תאריך:		בפני:	

ד"ר פלד יואב

בעניין:

תובע

נגד

חב' התעופה אל-על נתיבי אויר לישראל

נתבעת

פסק דין

1. לפני תביעתו של התובע לפיצוי בסך 2,500 ש"ח.

תמצית התביעה

2.

התובע, שהינו רופא במקצועו, רכש כרטיס טיסה בחברת אל על. התובע טס לברלין, והיה אמור לשוב מאמסטרדם בטיסה מס' LY - 338, ביום 2.5.03 (יום ו') בשעה 10:25 בבוקר.

ביום 1.5.03 התברר לתובע, כי הטיסה בוטלה עקב השביתה במשק.

התובע ניסה ליצור קשר עם משרדי הנתבעת באמסטרדם, אולם המענה היחיד שניתן טלפונית הוא תקליט המודיע על ביטול הטיסה. התובע לא הצליח לקבל מידע על אפשרויות החזרה לארץ מן הנתבעת.

השביתה במשק הסתיימה ב-1.5.03 בחצות (10 שעות לפני מועד ההמראה המתוכנן). לתובע היתה התחייבות לבצע פעילות ניתוחית ביום 4.5.03, ובהעדר קשר עם חברת אל על, רכש כרטיס חילופי בחברת ישראלייר תמורת \$ 253 על מנת לשוב במועד לארץ.

התובע פנה לנתבעת בדרישה להשבת עלות הכרטיס החלופי, ואולם הנתבעת השיבה כי השינויים היו בעטיה של השביתה, אל על פעלה במסגרת האילוצים, ואין מקום לפיצוי התובע.

תמצית ההגנה

3.

השביתה גרמה ל"סיכול" כמשמעותו בסעיף 18 לחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א - 1970. במצב כזה אין הפרה והנפגע לא זכאי לפיצוי.

אל על נקטה את כל האמצעים למניעת הנזק הנטען.

עיסוקי התובע והתחייבויותיו אינם רלבנטיים.

השביתה נכפתה על הנתבעת והביאה לסיכול החוזה. עם תום השביתה פעלה אל על להטסת הנוסעים ליעדם במהירות האפשרית.

על פי הוראות אמנת ורשה שחלה בענייננו, פטורה הנתבעת מאחריות מכח סעיף 20 לאמנה.

הכרטיס שרכש התובע הוא מסוג שאינו מזכה בהשבה.

4. בדיון שהתקיים חזר התובע וטען, כי במועד בו היתה צריכה טיסתו להמריא - לא היתה עוד שביתה.

אשת התובע מסרה בעדותה, כי ביום שבת, למחרת שובו של התובע ארצה התקשרה לאל על "להגיד שטסנו ושהם יכולים למכור את הכרטיס שלנו. אמרו לנו שמה פתאום שישמרו לנו, זו בעיה שלנו, הגעתם בכוחות עצמכם". כן מסרה אשת התובע, כי עם הכרזת השביתה וגם בעת ההפוגה לא ניתן היה ליצור קשר עם אל על, לא בארץ ולא בחו"ל.

5. כפי שהובא לעיל, נסמכת הנתבעת על שתי עילות הגנה עיקריות, סיכול וסעיף 20 לאמנת ורשה. להלן אדון בטענות הגנה אלה כסידרן.

6. סיכול - סעיף 18 לחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), תשל"א - 1970 (להלן: "חוק התרופות") זו לשונו:

"18. (א) היתה הפרת החוזה תוצאה מנסיבות שהמפר, בעת כריתת החוזה, לא ידע ולא היה עליו לדעת עליהן או שלא ראה ולא היה עליו לראותן מראש, ולא יכול היה למנען, וקיום החוזה באותן נסיבות הוא בלתי אפשרי או שונה באופן יסודי ממה שהוסכם עליו בין הצדדים, לא תהיה ההפרה עילה לאכיפת החוזה שהופר או לפיצויים.

(ב) במקרים האמורים בסעיף-קטן (א) רשאי בית המשפט, בין אם בוטל החוזה ובין אם לאו, לחייב כל צד להשיב לצד השני מה שקיבל על פי החוזה או, על פי בחירה כאמור בסעיף 9, לשלם לו את שוויו, ולחייב את המפר בשיפוי הנפגע על ההוצאות הסבירות שהוציא ועל ההתחייבויות שהתחייב בהן באופן סביר לשם קיום החוזה, והכל אם נראה לבית המשפט צודק לעשות כן בנסיבות העניין ובמידה שנראה לו".

סעיף 22 (ב) לחוק התרופות קובע:

"הוראות חוק זה יחולו כשאין בחוק המסדיר יחסי עבודה או בחוק אחר הוראות מיוחדות לעניין הנדון".

לאור טענת הנתבעת הנסמכת על ה"סיכול", אניח בשלב זה, כי אין הוראות מיוחדות אחרות לעניין הנדון.

האם שביתה מביאה לסיכולו של חוזה בהיותה בגדר נסיבות הנכנסות לסעיף 18 לחוק התרופות?

הפסיקה פירשה פירוש צר את תנאי אי הציפיה מראש של הארוע המסכל. ר' לדוגמא ע"א 715/78 כץ נ' מזרחי פ"ד לג (3) 639, מעמ' 643, ו- ע"א 206/79 ריטברג נ' ניסים, פ"ד לד (3) 314 בע"מ' 333, וכך עוד מקרים רבים ומגוונים.

לאור פסיקה זו למעשה הפך סעיף 18 לחוק התרופות לאות מתה (ר' ג. שלו, דיני חוזים, מהדורה 2 בע"מ' 503).

על כן, לאור האמור, ולאור התנהלותו של המשק בישראל, ספק אם ניתן לקבוע, כי שביתה היא אירוע בלתי צפוי המביא לסיכול של חוזה, ובענייננו, חוזה להובלה אווירית. אם אין מדובר בסיכול, כי אז לכאורה אי קיום החוזה ע"י הנתבעת מהווה הפרה של החוזה, המזכה את התובע בתרופות העומדות לו לפי חוק התרופות עקב הפרת חוזה.

אפילו אקבל את טענת הנתבעת, כי מדובר בענייננו בסיכול, אין הדבר מביא אוטומטית לדחיית

התביעה.

סעיף 18 (א) אמנם קובע שסיכול לא מקים לנפגע עילה לאכיפת החוזה או לפיצויים. ואולם סעיף 18 (ב) קובע איזון בין הצדדים באופן שמוותיר לבית המשפט שיקול דעת נרחב להורות על השבה ועל שיפוי הנפגע בגין הוצאותיו הסבירות.

7. אמנת ורשה - חוק התובלה האווירית תש"מ - 1990, מחיל בישראל את הוראות אמנת ורשה, על כך אין מחלוקת.

כאמור, הנתבעת נתלית בטענה לפטור טוטאלי מאחריות, על פי סעיף 20 (א) לאמנה, הקובע: "לא ישא המוביל באחריות אם יוכיח שהוא, משמשיו וסוכניו נקטו בכל האמצעים הדרושים למניעת הנזק, או שלא היתה בידיו או בידיהם כל אפשרות לנקוט בהן".

אלא מאי - לפני סעיף 20 בא סעיף 19 הקובע את הכלל, שסעיף 20 הוא החריג לו: "המוביל ישא באחריות לנזק שנגרם מחמת איחור בתובלה אווירית של נוסעים, כבודה או טובין".

מסדר הסעיפים ותכנם ברור אם כך, כי הכלל הוא שהמוביל אחראי לנזק. למוביל עומדת בסעיף 20 (א) - הגנה. הנטל להוכיח ההגנה מוטל על המוביל (ר' ע"א 74/81 אלימפיק ארווייס ס.א. נ' מנקל מנזל קלימי, פ"ד לו(1) 1).

בענייננו, נגרם לתובע נזק מחמת איחור בתובלה האווירית - קריא - עלות כרטיס חילופי עקב אילוצים שחייבו אותו לחזור לארץ בדחיפות.

האם עמדה הנתבעת בנטל להוכיח, כי עומדת לה ההגנה שבסעיף 20 (א) - אני סבורה שלא. מטעם הנתבעת לא הופיע עד שיכול היה להעיד על נסיבות המקרה הספציפי. התובע טען, כי משרדי אל על - בארץ ובח"ל - לא היו זמינים לבירורים כלשהם, לאחר שקיבל ההודעה על ביטול הטיסה, טענה זו לא נסתרה.

הנתבעת לא הודיעה לתובע על טיסה חילופית - טענה זו לא נסתרה.

לא הובאו כל ראיות באשר למועד בו יצאה הטיסה בה היה לתובע כרטיס ומה נעשה לשם הקדמתה ככל הניתן. בשעה שנועדה להמראת טיסת התובע כבר פסקה השביתה. למעט טענה בעלמא, כי בחלון זה של השביתה לא הצליחה אל על להוציא את כל הטיסות, לא ניתן הסבר מדוע טיסת התובע לא יצאה במועדה ומה נעשה כדי להוציאה במועדה.

מכל הטעמים האמורים נראה לי, שאין מקום לקבוע, כי הנתבעת נקטה את כל האמצעים הדרושים למניעת הנזק שנגרם לתובע.

מסקנתי היא על כן, כי אם על פי דיני הסיכול - מכח שיקול הדעת העומד לבית המשפט להורות על השבה ושיפוי בגין הוצאות סבירות, ואם על פי האמנה - אם דיני התרופות הרגילים אינם חלים עקב סעיף 22 (ב) לחוק התרופות, ואם על פי דיני התרופות הרגילים - אם היתה בענייננו הפרה שלא חל בעניינה דין מיוחד, יש מקום להורות על שיפוי התובע בגין ההוצאה שנגרמה לו ברכישת הכרטיס החלופי.

מעבר לדרוש אוסיף, כי בעדותה טענה אשת התובע, כי כשהתקשרה להודיע שלא יגיעו לטיסה החלופית באל על עקב כך שכבר טסו לארץ, נאמר לה שלא נשמר המקום. טענה זו לא נסתרה. משתמע מכך שהמקום שהיה שמור לתובע אויש לכאורה על ידי אחר, וממילא שולם עליו על ידי אחר, על כן חובת ההשבה חלה על הנתבעת גם מכוח דיני עשיית עושר.

אני מחייבת את הנתבעת לשלם לתובע סך של 1,140 ש"ח - דמי הכרטיס החלופי.
כמו כן, אני מחייבת את הנתבעת בהוצאות התובע בסך 700 ש"ח.

בשולי הדברים אני מוצאת לנכון להעיר, כי בדיון שהתקיים הופיעו נציגה של אל על ומתמחה ממושרד הרמן מקוב ושות'. המתמחה הנכבד, דיבר לבית המשפט בדרך שאינה הולמת - בשחצנות ויהירות המגיעים כדי חוצפה וחוסר דרך ארץ. הערתי על כך בדיון ואני מוצאת לעשות כן גם במסגרת פסק הדין.

ניתן היום י"ב בתמוז, תשס"ד (1 ביולי 2004) בהעדר הצדדים.

מ. נד"ב, שופטת

אורית